

- Дзюба І. В обороні людини й народу // Дзюба І. З криниці літ: У 3 т. / І. Дзюба. – К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – Т.1. С.88 – 121.
- Дзюба І. За духовно багатого героя / І. Дзюба // Дніпро. – 1958. – №6. – С.135 – 153.
- Дзюба І. Забуті поруч (Про ще одного шістдесятника) / Дзюба І. З криниці літ: У 3 т. / І. Дзюба. – К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – Т.1. С.662 – 669.
- Дзюба І. Звичайна людина чи міщанин? Літературно-критичні статті / Іван Дзюба. – К.: Радянський письменник, 1959. – 280с.
- Дзюба І. Спогади і роздуми на фінішній прямій / вступ. / Іван Дзюба. – К.: Криниця, 2008 – 928с.
- Дзюба І. Сучасність і література / І. Дзюба // Вітчизна. – 1959. - №2. – С.160 – 175.
- Загребельний П. Про талановите – талановито / П. Загребельний // Літературна газета. – 1963. – №23 (1683), від 21 березня. – С.1.
- Здоровега В. З позицій високої вимогливості / В. Здоровега // Жовтень. – 1960. – №5. – С.147 – 149.
- Панченко В. Сталкер 1960-х / Панченко В. // Феномен Івана Дзюби. Матеріали круглого столу, 17 листопада 2006. – К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С.70 – 85.
- Світличний І. З високими вимогами / І. Світличний // Радянське літературознавство. – 1960. – №1. – С.140 – 142.
- Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління: (історико-літературний та поетичний аспекти) / Людмила Тарнашинська. – К.: Смолоскип, 2010. – 632с.
- Тарнашинська Л. Філософія покоління як «публічна свідомість»: пролегомени до філософського дискурсу / Людмила Тарнашинська // Презумпція доцільності: Абрис сучасної літературознавчої концептології. – К.: Вид.дім «Києво-могилянська академія», 2008. – С.175 – 189.

Світлана БАРТІШ

УДК 82.01/09

КУЛЬТУРНІ МОДЕЛІ КОНЦЕПТУ «МАТЕРИНСТВО» ТА СПОСОБИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ У ДИТЯЧІЙ ПОЕЗІЇ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРЧОСТІ МАРІЙКИ ПІДГІРЯНКИ)

*У статті розглядається семантика та способи художньої реалізації концепту **мати** у поезії для дітей Марійки Підгірянки. Семантика цього концепту обумовлена суспільними візіями материнства і одночасно є засобом трансляції культурних цінностей між поколіннями.*

Ключові слова: дитинство, дитяча поезія, концепт, культурні цінності, материнство.

*В статье рассматривается семантика и способы художественной реализации концепта **мать** в поэзии для детей Марийки Подгирянки. Семантика этого концепта обусловлена общественным видением материнства и одновременно является средством трансляции культурных ценностей между поколениями.*

Ключевые слова: детство, детская поэзия, концепт, культурные ценности, материнство.

*In this article are analyzed semantics and ways of feature realization of literary concept **mother** in Mariyka Pidgiryanka's poetry for children. Semantics of this concept is determined by social image of maternity and at the same time it is a way of the transmission of cultural values between generations.*

Key words: childhood, children poetry, concept, cultural values, maternity.

У системі художніх концептів поезії для дітей на особливий статус претендують «базові» міфологічні концепти: мати, сім'я, рідний дім, рідний край. У свідомості літературознавців, читачів, критиків ці концепти настільки тісно пов'язані з дитячою поезією, що здаються її органічною складовою. Однак прочитання дитячої поезії з точки зору літературознавчої антропології дозволяє дещо по-іншому поглянути на звичну для нас поетичну творчість. Мета статті – з'ясувати семантику та способи художньої реалізації концепту **мати** в українській дитячій поезії початку ХХ століття (на матеріалі творчості Марійки Підгірянки).

Для розгляду цього питання слід перш за все усвідомити специфіку художнього коду, зрозуміти природу естетичної конвенційності дитячої літератури.

О. Папуша називає дитячу літературу типовим естетичним предикатом, вважаючи її, з одного боку, назвою реальної форми літературного буття, з іншого – ціннісним судженням, метамовною фігурою:

- етимологічною (опірне слово вимагає літературознавчого контексту);
- кондиційною (якісна визначеність узалежнюється від соціальної природи явища як процесу і

продукту суспільної комунікації, що загалом включене в широку антропологічну перспективу культурної трансляції досвіду, однак під дією повсякденних стереотипів редукується до проекту «педагогічного монологу» засобами художнього слова, де дитина – об'єкт впливу, а не суб'єкт розвитку);

- маргінально (потребує додаткового обґрунтування та нових, ще невідрефлексованих координат) [8, 25 - 26].

М. Славова – дослідниця дитячої літератури з Болгарії – стверджує, що віковий критерій у дитячій літературі моделює особливий тип естетичної комунікації між письменником (доросла людина) і реципієнтом (дитина), коли дорослий актуалізує дитяче в собі і прагне творчої реалізації через дитячий код, а дитина стає «співатором» з вирішальним голосом при виборі репертуару і стратегій тексту, що забезпечують його «потенціал сприйняття». Позиція дитини в тексті простежується за допомогою «рольових ігор» автора, а позиція дорослого – використанням дитячого досвіду й формуванням художнього образу на підставі уявлень письменника про дитяче бачення світу [10].

Отже, вслід за В. Кизиловою, *дитяча література* – це світ художніх творів про те, що таке і хто така дитина, що таке її мікрокосм і що таке її макрокосм, тобто все, що її оточує. Вона є органічною складовою загальної літератури зі всіма притаманними їй властивостями, при цьому орієнтованою на інтереси читача-дитини. Дитяча література має художню специфіку, адекватну дитячій психології. Найважливіші функції цієї літератури – дати дитині естетичну насолоду і сприяти формуванню її особистості [4, 3]. Дитячій поезії, як одному з жанрів дитячої літератури, притаманні певна специфіка та функції.

Для аналізу специфіки концепту *мати* у дитячій поезії слід обговорити саме значення слова *концепт*.

Установлення антропоцентричної парадигми наукового знання сприяло обґрунтуванню нового термінопоняття для адекватного позначення змістовної сторони мовного знака, який відображає логіко-психологічні і мовознавчі категорії. Функції такого терміна виявились пов'язаними зі словом *концепт*.

У нинішній час не існує загальноприйнятого визначення терміна *концепт*. «Великий тлумачний словник сучасної української мови» за редакцією В. Бусела трактує його як «формулювання, загальне поняття, думка» [2, 452]. В. Сулима тлумачить поняття *концепт* «не лише як смисл знака (імені), як у логіці, але й як загальну думку, коротко й точно висловлену, а також як формулювання ідеї, явища, образу (від лат. formula – вид, образ, форма)». Узагальнюючи сучасні дефініції цього поняття, дослідниця ототожнює його із «загальною ідеєю» певної низки явищ, корелює з художнім образом, що містить у собі узагальнювальні й конкретно-тілесні моменти [12, 5]. Визначення Ю. С. Степанова: «концепт – це ніби згусток культури в свідомості людини; те, у вигляді чого культура входить в ментальний світ людини. І, з другого боку, - концепт – це те, за допомогою чого людина – ... сама входить в культуру, а в деяких випадках і впливає на неї». «Концепт – основний елемент культури у ментальному світі людини» [11].

На думку В. Шевчука, термін *концепт* вживається при творенні художнього твору і стає інтелектуальним стрижнем, що з'єднує твір у формі образних знаків, а водночас є побудником творення символів, метафор, з'єднуючи невідповідні поняття в несподіваному ракурсі і тим наповнюючи твір поглибленим змістом. Це свідоме оперування культурним спадком попередніх епох через використання загальноприйнятих, загальнолюдських і національних смислів» [6, 91]. Як стверджує Л. Фоміна, «концепти найчастіше виявляються на рівні символів, витворюючи вишукану структуру тексту, котра зазвичай заміняє сюжет. У художньому тексті концепт творчо репрезентується різноманітними образами, реалізується у мовленні й закріплюється у культурних традиціях» [13]. Літературознавці наголошують на естетичних функціях концепту в художньому творі, звертаючи увагу на те, що саме він є втіленням художнього задуму автора. «У художньому концепті сублімуються поняття, уявлення, емоції, почуття, вольові акти. Кожен художній текст/дискурс можна інтерпретувати, як особистість, що завершила мовний акт, але, яка не перестає мислити. Художній концепт є як би замісником образу, через що художнього освоєння світу вирізняється емоційно-експресивним маркуванням, особливим словесним малюнком, в якому фарбами виступають експліковані вербальними знаками образи і асоціативно-символьні констеляції», наголошує Л. Буянова [1].

У поетичній структурі тексту концепт є складною надбудовою, яка являє собою синтез індивідуально-авторського розуміння з традицією його національного вживання, а також із загальнолюдською, первісно міфологічною моделлю світу. Щодо означення «міфологічний», то його смислоємність асоціюється з архетипним образом. Будучи іманентним структурним компонентом міфу, зберігаючи здатність функціонувати в множинній варіативності, міфологічний концепт у кожному конкретному випадку виражає стабільний зміст, пов'язаний з міфологічною свідомістю (за К.-Г. Юнгом, К. Леві-Стросом).

Концепт «материнство» має архаїчну міфологічну основу. Теми материнство, дитинство – одні з найбільш значущих в народній творчості, а також у творах для дітей. Любов до матері, як виявлено сучасною психологією, дає потужний емоційний заряд до благополуччя і життєздатності індивіда. Адже, мати – це любов, тепло, бути любимим нею, значить бути живим і мати своє коріння. Згідно з

уявленнями, прийнятими у сучасному суспільстві, *мати́р* наділена надзвичайно високими статусними характеристиками. Під впливом християнства людська матір прирівнюється до Марії – Матері Ісуса Христа. Мадонна (Богоматір, Богородиця, Діва Марія) в християнській традиції – заступниця за грішників і сиріт, ідеал жіночої краси і грації, чистоти, ніжності, ідеальне втілення материнства. З цим образом асоціюються такі жіночі якості, як материнська турбота і співчуття, дар милостивості, все, що вирізняється добротою і ніжністю. Концепт «материнство» – один із ключових концептів української літератури загалом і дитячої літератури зокрема. За словом «материнство» – світ образів, уявлень, система ціннісних установок, метафор. На жінку природою покладена велика місія продовження людського роду, і від готовності жінки виконати цю місію, від усвідомлення нею значущості статусу матері залежить не тільки фізичне і духовне здоров'я дитини, а й фізичне та духовне здоров'я нації в цілому. Образ жінки-матері є одним з найзначиміших образів української культури й української літератури зокрема. Мова йде про особливу тему, що формує значний пласт духовного простору нації, та важливий образ, що має глибоке етнокультурне коріння, виявляє особливості ментальності українців, є суттєвим чинником пізнання етнічних соціокультурних та морально-психологічних особливостей українського народу. Відомий дослідник етнопсихології українців Б. Цимбалістий у своїй праці «Родина і душа народу» вказує виняткове значення жінки-матері в ментальності українців і наголошує на тому, що саме родина є тим середовищем, «що формує характер, вдачу людини» [15, 78].

Л.М. Гридковець серед основних рис розвитку культурних позицій українців в минулому визначає такі: формування у дівчаток із раннього дитинства засад материнства, поваги до себе; формування у хлопців глибокої поваги до жінки, відповідального ставлення до власних намірів [3, 29]. Материнство, як процес, що поєднує періоди вагітності, народження та виховання дитини у різних народів вважалося священним обов'язком та одним з головних призначень жінки. Саме тому вірші про матір, як засіб вираження моделі педагогічного впливу і трансляції культурних цінностей, є обов'язковою складовою дитячої поезії.

У дорослих є специфічне «уявлення», що таке діти, і це уявлення визначається панівною культурною концепцією. Яка це концепція і як вона реалізується в поезії для дітей?

Українська дитяча поезія кінця XIX – початку XX ст. транслює суспільні уявлення, згідно яких сім'я і рід є святинею, а виховання дітей – це священний обов'язок батьків. Сім'я є першоосною, головною ланкою, мікросоціумом, де формуються і виявляються індивідуальні якості особистості, мотиви її поведінки, реалізуються її потреби, відбувається самопізнання, самоактуалізація особистості та її соціалізація. Сімейне виховання, інтегруючись з іншими системами виховання, є провідною ланкою загальної моделі виховання в суспільстві. Білецький В.Т. вважав, що головною умовою сімейного виховання є міцний фундамент сім'ї, який базується на її непорушному авторитеті, подружній вірності, любові до дітей, відданості обов'язку їх виховання, материнському покликанні жінки, піднесені ролі батьків у створенні та захисті домашнього вогнища [15, 797]. Саме слово «сім'я» у щоденному спілкуванні українців репрезентує шлюбне подружжя (чоловіка й жінку), дітей та інших близьких родичів, які живуть разом. Ці уявлення культура транслює за допомогою поетичних текстів. Тому у формуванні дитячого уявлення про ідеальну родину очевидний прямий зв'язок концепту *мати́* з тематичним корелятом *батько* та іншими членами сім'ї. Пор.:

*У нас так мило дуже, –
Підкинем в піч дров в'язку,
Дідусь коника струже,
Бабуся каже казку.
Нянько корито теше,
Мама пряде куделю,
Ганя Юрця колише ... [9, 100];
Їде віз під гору,
А із гори в долину –
До бабусі в гостину.
Їде батько й матуся,
Їде тітка Олюся,
Їде Юрчик-синочок –
Гостей повний візочок [9, 103].*

У людській свідомості концепт *мати́* функціонує у тісному взаємозв'язку з концептом *дитина*, «разом вони утворюють бінарну концептуальну єдність» [5, 197]. Дитинство є початковим періодом становлення особистості, коли формуються основи характеру, ставлення до навколишнього світу, людей, до себе, засвоюються моральні норми поведінки, важливі для розвитку дитини як особистості. Однією з перших моральних потреб є потреба у спілкуванні. Задовольняється вона у процесі взаємодії з дорослими, у першу чергу з матір'ю. Саме мати формує перші уявлення дитини про світ, є носієм необхідного для дитини знання і саме у дитячому віці вона є найбільшим авторитетом для свого нащадка.

Цю модель, ці уявлення теж транслює дитяча поезія:

*А що далі – не знаю,
Хіба маму питаю. [9, 131];
– Чи знаєте, мати,
Де сонце йде спати?
– За високу гору, ...
– А хто йому стелить
На білій постелі?
– Зіронька вечірня... [9, 93].*

Дуже часто модель, за якою будуються стосунки між людською матір'ю та її дитиною, тлумачаться дітям за допомогою образів тварин чи птахів. З цієї паралелі, як вважає О. Панченко, аналізуючи ставлення до дітей в російській традиційній культурі, можна зробити один цікавий висновок: у традиційному селянському побуті діти практично прирівнювались до домашніх тварин, вони були такою ж власністю для батьків, як корови чи вівці [7]. І якщо з часом змінилось у сім'ї та суспільстві ставлення до дитини, то її міфологізований образ присутній і в сучасній поезії для дітей. Пор.:

*Перепілка затужила,
Своїм дітям говорила:
– Діти мої, дрібні діти,
– Де маюся з вами діти? [9, 62];
А після добра мати
Гороб'ят навчала,
Щоб родина за дурниці
Сварки не здіймала [9, 160].*

Концепт **мати** представлений у творчості Марійки Підгірянки лексемами «мати», «мама», «матінка», «матуся», «ненька», «мамка».

У ранньому дитинстві мати є головною для дитини. Без матері неможливий нормальний фізичний та духовний розвиток дитини, тому у поезії для дітей її часто порівнюють із сонцем, без якого неможливе життя на землі:

*Мати наша, мати, як сонечко ясне,
Цілий день нам світить і в нічку не гасне.
Мати наша, мати, як сонечко з неба,
В день і в нічку знає, чого дітям треба [9, 94];
Снилось мені ясне сонце,
Що в хаті світило, –
А то лиш так моя мама
Дивилася мило [9, 98].*

Загальноетнічне, загальнолюдське ототожнення матері з такими духовно моральними категоріями як доброта, турбота, любов активно зустрічаються у поетичній творчості Марійки Підгірянки. Виражаються вони здебільшого у діях матері стосовно дитини: одягнути, нагодувати, покласти спати та ін.

*Хто тебе так щиро любить,
І вбирає, і голубить,
І кладе у постіль спати?
Мати [9, 96];
Я донечка матусина, –
Мама мене любить.
Мама мені на ярмарку
Черевички купить [9, 99];
Матуся дасть сніданок,
І я смачненько з'їм [9, 86];
А сонце нижче й нижче,
Вже спатоньки іде,
Вечерять мати кличе,
За рученьку бере [9, 90].*

Мамина любов завжди пов'язана з ніжністю. Немовля, що тільки народилося, заспокоюється, чуючи мамин голос. Воно реагує на дотик маминих рук і затихає. Асоціативний зв'язок концепту **мати** з корелятом **ніжність** прослідковується і в поезії для дітей Марійки Підгірянки:

*Гілками легіт шелестить,
Теплий, ласкавий.
Цілує квіти, гомонить
В шовкових травах.
Він гладить ніжно-голубі*

*Квітчасті луки,
Немов у нього дороги
Матусі руки [9, 58].*

Прямі зв'язки характеризують реалізацію концепту **мати** тематичного плану, наприклад, мати – дім – затишок. До речі, цікаво звернути увагу на явище антитези у дитячій поезії, воно очевидно, ключове. У вірші «Коліскова» протиставляється зовнішній світ, який існує поза межами дому, внутрішньому: поряд з мамою тепло, затишно і чисто, а там, за вікном непогода і бруд. Пор.:

*Дрібен дощик пада там,
А тут тихо, тепло нам.
При матусі рідненькій,
У світличці чистенькій [9, 85].*

А у вірші «Мати» чи не найповніше відображено роль і значення матері у житті дитини. Такі поетичні прийоми як анафора та епіфора надають поетичній думці особливої інтонаційної переконливості і емоційної значущості, підкреслюючи цим самим важливість матері для її нащадка. Пор.:

*Хто тебе так щиро любить,
І вбирає, і голубить,
І кладе у постіль спати?
Мати.
Хто стеріг тебе від злого,
Відмовляв собі усього,
Щоб тобі віддати?
Мати.
Хто тебе узяв за руку
І до школи на науку
Вів, щоб розуму навчати?
Мати [9, 58].*

Таким чином, концепт **мати**, як один з провідних концептів дитячої літератури, займає чільне місце в дитячій поезії Марійки Підгірянки. Концепт **мати** функціонує у тісному взаємозв'язку з концептами **дитина**, **батько**, **сім'я**, **рідний дім**. Як засіб трансляції культурних цінностей концепт **мати** у проаналізованих поетичних творах реалізується за допомогою таких семантичних зв'язків як любов, турбота, ніжність, доброта, чуйність, затишок, підтверджуючи цим самим уявлення незамінну роль матері у житті дитини. У тексті це втілюється здебільшого за допомогою таких художніх засобів як порівняння, антитеза, анафора, епіфора. Семантика концепту **мати** у дитячій поезії обумовлена тим типом культури, до якого належить автор. Концепт «матері» у дитячій поезії – один з аспектів змодельованої у свідомості письменниці візії дитинства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Буянова Л. Ю. Концепт “Душа” как основа русской ментальности – Режим доступу з екрану: http://www.relga.sfedu.ru/n80/cult80_1.htm.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови // Уклад. і голов. ред. В.Т.Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2003. – 1440 с.
3. Гридковець Л.М. Формування психосексуальної культури студентської молоді 17-19 років. – Дис. канд. психолог. наук: 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія. – К., Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, 2004. – 242 с.
4. Кизилова В.В. Дитяча література: стан, проблеми, перспективи. – Режим доступу з екрану http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Apsf_lil/2009_20/Kizilova.pdf
5. Марусяк М. Структура концепту „мати” в епістолярії В. Стефаника // Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Збірник наукових праць. Випуск 428-429: Слов'янська філологія / наук. ред. Бунчук Б.І. – Чернівці: Рута, 2008. – С. 196-200.
6. Монахова Т. Концепти “дім” і “дорога” у творах Валерія Шевчука: Коментар письменника // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2007. – № 1. – С. 90-91.
7. Панченко А. Отношение к детям в русской традиционной культуре. // Отечественные записки. – 2004. - №3 (18).
8. Папуша О. Дитяча література як маргінес літературознавчої теорії: До проблеми конституювання об'єктів наукового дискурсу // Слово і час. – 2004. – № 12. – С. 20-26.
9. Підгірянка Марійка. Учись, маленький!: Вірші, казки, п'єси, загадки: Для дошк. та мол. шк. віку. – К.: Веселка, 1994. – 239 с.
10. Славова М. Волшебное зеркало детства. – К., 2002. – С. 5-14.
11. Степанов Ю.С. Концепт // Степанов Ю.С. Константы: Словарь русской культуры. Опыт исследования. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1997. – С. 40-76.
12. Сулима В. Біблійні концепти і проповідницька традиція української літератури (на прикладі концепту води) // Слово і час. – 2007. – № 12. – С. 3-14.

13. Фоміна Л.Г. Міфологемний концепт лірики Миколи Вінграновського. – Режим доступу з екрану: http://bdpu.org/scientific_published/ukr_lit_2008/Fomina
14. Цимбалістий Б. Родина і душа народу // Українська душа. – Київ.:Фенікс, 1992. – С. 66-96.
15. Чеканська О.А. Цінність психолого–педагогічних поглядів Л.Т. Білецького у Кам'янець–Подільському державному українському університеті (1918–1920 рр.) // Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України. Випуск 10: Проблеми сучасної психології. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. – С. 790-799.

Інна БАРЧИШИНА

УДК 821.161.1-1+821.161.2-1].091

ХІАЗМАТИЧНІ ЕПІТЕТНІ СТРУКТУРИ У ВІРШАХ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ М. ВОЛОШИНА ТА В. СВИДЗІНСЬКОГО

Стаття містить аналіз архітектонічних моделей епітетних структур, організованих за принципом хіазму, у віршах М. Волошина та В. Свідзінського. Здійснюється розгляд контрапозиційних та еквівалентних різновидів хіазматичних епітетних структур з позицій їхньої функціональної ролі в поетичному творі. Доводяться експресивні можливості хіазму як засобу посилення емпатичності епітетних структур і поетичного тексту.

Ключові слова: архітектоніка, еквіваленція, епітетна структура, інверсія, контрапозиція, хіазм, М. Волошин, В. Свідзінський.

Статья содержит анализ архитектурных моделей эпитетных структур, организованных по принципу хиазма, в стихах М. Волошина и В. Свидзинского. Рассматриваются контрапозиционные и эквивалентные разновидности хиазматических эпитетных структур с точки зрения их функциональной роли в поэтическом произведении. Доказываются экспрессивные возможности хиазма как средства усиления эмпатичности эпитетных структур и поэтического текста.

Ключевые слова: архитектоника, эквиваленция, эпитетная структура, инверсия, контрапозиция, хиазм, М. Волошин, В. Свидзинский.

This article analyzes architectural models of epithetical structures organized on the principle of chiasmus in poems of M. Voloshin and V. Svidzinskii. It examines contra-position and equivalent varieties of chiasmatic structures in respect of their functional role in the poetic work. Expressive possibilities of chiasmus as a means of strengthening of emphasis of epithetical structures and poetic work are proved.

Key words: architectonics, equivalence, epithetical structure, inversion, contra-positin, chiasmus, M. Voloshin, V. Svidzinskii.

Попри численні дослідження в царині теорії епітета, значна частина питань, що стосуються, зокрема, поезики епітета, й досі належним чином не висвітлена. Серед них — актуальною залишається проблема архітектонічних особливостей епітетних структур. Упродовж усього розвитку епітетології дослідники здебільшого звертали увагу на архітектоніку епітета лише побіжно, задовольняючись переважно констатацією існуючих позиційних моделей епітетних структур. Питання функціонального призначення позиційних варіантів залишаються маловисвітленими: "Стосовно позиції епітета прикметника відносно означуваного слова, ми вважаємо, що епітет може як передувати іменникові, так і розташовуватися за ним" [18, 6]. Характерно, що й на сучасному етапі вивчення епітета часто підкреслюють лише зовнішні особливості в організації епітетних структур.

Специфіка архітектонічного розташування епітетів у жанрововизначеному тексті (весільні голосіння) розглядалась Ю. Кругловим: "Важливо в архітектонічному плані також розміщення епітетів у вірші" [13, 43]. Проте, розгляд розташування епітетів у віршах обмежується фольклорним матеріалом й до того ж виявляє суперечливість поглядів Ю. Круглова, який робить висновок, що "архітектонічна функція епітета є для нього невідомою" [13, 45]. Однак, за уважного розгляду архітектонічних можливостей епітета ця теза легко спростовується. Філологи, які торкаються проблем архітектонічних особливостей епітетних структур, переконливо доводять, що "загальні функції епітета в архітектоніці поетичного твору віддзеркалюють прояви характерних рис індивідуального поетичного стилю" [8, 207]. Тому особливості архітектоніки епітетних структур та їхнього функціонального призначення в посиленні експресивності поетичного тексту залишаються актуальною ланкою у вивченні поезики епітета.

Увагу дослідників неодноразово привертала такі позиційні варіанти розташування епітетів як паралелізм та інверсія (Л. Гурсунова [22], Л. Гусева [11], Я. Кравцов [12], О. Грабовецька [10], та ін.). Особливий інтерес викликає комбіноване поєднання цих синтаксичних засобів. Як "результат